

Országos Diák Unió

Az ODU 1989-ben önálló diákcsoporthoz, diákszervezetek, t mogató állampolgárok szövetségeként jött létre azzal a céllal, hogy

- megteremtse a diákok közéletben való részvételének kereteit;
- védje a diákok jogait;
- támogassa az önkormányzó-képesség megszervezését;
- küzdjön a diákélet feltételeinek biztosításáért;

– védje, képviselje és érvényesítse tagjainak érdekeit és akaratát az iskolában és egyéb fórumokon.

Az ODU pártoktól független, önálló diákszervezet.

Tagjai közé várja mindazokat, akik a fenti célok eléréséért tenni akarnak.

Információ, alapszabály és belépési nyilatkozat az ODU-Irodától igényelhető:

Országos Diák Unió Irodája, 1117 Budapest, XI. Kőrösi J.u. 17., 1461 Bp. Pf.: 132, Tel.: 1/166 4627.

Hiszünk a békében

A mezőberényi Petőfi Sándor Művelődési Központ Is Origami Köre „Hiszünk a békében” címmel felhívással fordul a gyermek, ifjúsági és felnőtt csoportokhoz, közösségekhez.

Szomorú esemény évfordulója lesz 1995. augusztus 6-án. Ötven évvel ezelőtt ezen a napon amerikai atombomba pusztította el Hiroshimát, majd három hónap múlva augusztus 9-én Nagaszakit.

A hiroszimai atomtámadás egyik áldozata - Sadako Sasaki, 12 éves kislány - betegágyán, gyógyszerpapírjaiból darut kezdett hajtogatni. Hitt és imádkozott.

Sajnos, a magának kitűzött célt, az 1000 darut nem sikerült meghajtogatnia, halála ebben megakadályozta, de általa a daru a békeimádság szimbóluma lett. Napjainkban sajnos ismét egyre több háborús pont alakult ki Földünkön, pedig nincs - nem lehet - fontosabb dolog a világon az emberiség számára, mint a *béke!*

Ezért felhívással fordulunk minden gyermek, ifjúsági és felnőtt csoporthoz, hogy *hajtsatok darut!* Fejezzük ki így is a *béke* melletti hitünket, figyelmeztessük a világot, hogy a tudomány eredményeit csak az emberiség javára használhatják fel. A darukat 15x15-ös, egyik oldalán színes papírból hajtsatok! Az elkészült darukat

százasaival felfűzve, vagy fűzés nélkül csomagoljátok be, és küldjétek el 1995. június 10-ig a következő címre: Petőfi Sándor Művelődési Központ, 5650 Mezőberény, Fő u. 4-6.

Európai kisebbségek III. fesztiválja

A Magyar Művelődési Intézet és Etnikai Kisebbségi Osztálya, Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata, Veszprém Megye Közgyűlése, Veszprém Megyei Közművelődési Intézet az Európai Kisebbségek III. Fesztiválja alkalmából *nemzetiségi gyermekrajzpályázatot* hirdet általános iskolás korú gyermekek részére.

A magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekhez tartozó gyermekek pályázhatnak: - bármely tárgykörben - saját népi hagyományok, mese és mondaviláguk, szokásaik, helytörténeti emlékeik megjelenítésével.

A magyar gyermekek pedig az általuk ismert nemzetiségi hagyományok, szokások ábrázolásával pályázhatnak.

Egy pályázó legfeljebb 10 alkotást küldhet be, méretbeli megkötés nélkül. Szakkörök, alkotócsoportok közösen készített, nagyméretű munkával is pályázhatnak. A bírálóbizottság - a nemzetiségi önkormányzatok által felajánlott különdíjakkal együtt - 40 díjat oszt ki az eredményesen pályázó gyermekek között.

Kérik a pályázókat, hogy valamennyi kép hátoldalára írják fel nevüket, a mű címét, az iskolájuk nevét és címét, valamint rajztanáruk nevét.

A borítékra írják rá: „Nemzetiségi gyermekrajz-pályázat”

A kiállítás az Európai Kisebbségek III. Fesztiváljának rendezvényeként nyílik meg Veszprémben 1995. június 30-án. Az egyhónapos nyitvatartást követően a kiállítást Budapesten is bemutatják.

A pályázat beküldési határideje: 1995. június 1.

A Magyar Művelődési Intézet, a Magyar Fotóművészek Szövetsége, a Magyar Fotóklubok és Szakkörök Szövetsége, Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata, Veszprém Megye Közgyűlése „A magyarországi nemzetiségek, etnikai kisebbségek élete és kultúrája” címmel az Európai Kisebbségek III. Fesztiválja alkalmából *országos fotópályázatot* hirdet, amelyen nemzetiségi és magyar alkotók egyaránt részt vehetnek. A pályázat célja a Magyarországon élő kisebbségek mindennapi életének, történeti, néprajzi és kulturális hagyományainak,

szokásainak bemutatása. Pályázni fekete-fehér és színes papírképpel egyaránt lehet. Egy pályázó tíz egyedi képet, illetve sorozatot küldhet be kiállítási méretben. (A sorozat egy műnek számít.) Kérik a pályázókat, hogy valamennyi fénykép hátoldalára írják rá nevüket, a mű címét, a felvétel készítésének idejét.

A zsűri 5 fődíjat ítél oda, összesen 150.000.- Ft értékben. Ezzel a rendezvénnyel Kisebbségi fotóarchívum létrehozását kívánják megvalósítani.

A pályázat beküldési határideje: 1995. június 1.

Mindkét fenti pályázatot a következő címre küldjék:

Magyar Művelődési Intézet Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Osztálya Kerékgyártó István, 1011 Budapest, Corvin tér 8.

Tel/fax: 06/1/2015 782

Hétköznapiak

Kispest Önkormányzata átfogó oktatáspolitikai koncepció elkészítésére és elfogadására készül. A koncepcióban a válságkezelés és a fejlesztési stratégia kérdéseit rendszerszerűen együtt kívánják megválaszolni. A szakértelem és a társadalmi legitimitás egyaránt fontos eleme a programnak. Ennek jegyében hívták össze a kerület pedagógusait, iskolaszéki képviselőit, párt- és civilmozgalmi aktivistáit egész napos vitára, ahol 11 szekcióban fejthették ki, ütköztethették álláspontjukat a kerület iskolázásában érdekeltek. A vita tapasztalatai alapján készültek fel a képviselők a nehéz döntésre.

Az Ipolymenti Népfőiskolán újra egy asztalnál ülnek az Ipoly két partjának településeit képviselő személyek. A rendezvénysorozaton minden alkalommal felteszik a kérdést: Kié az iskola? A választ közösen keresik, a magyarországi és a szlovákiai tapasztalatok tükrében. A Gyermekek Magyarországi Fóruma közgyűlést tartott. A gyerekvilágnak a XX. században eltöltendő utolsó öt esztendejéről kíséreltek meg prognózist állítani.

Olvasók lesznek-e a 20. század gyerekei? Erre a kérdésre pedig a Magyar Olvasástársaság készül jó választ adni a nyári nagyszabású nemzetközi Olvasáskonferencián. A gyerekek humánus társas-kapcsolatainak fejlesztésére adott ki munkafüzetet a Tégy a gyűlölet ellen mozgalom. A kiadványt *Friss Péter*, a Kontyfa utcai iskola tanára szerkesztette. Bizonyára segíti a munkafüzet az úttörő közösségek beszélgetéseit is, hiszen jelszavuk, az „Úttörők a barátságos harmadik évezredért” ugyanerre a kihívásra utal.

A tizenkettedik füzet

Az általános művelődési központ (hagyományos rövidítése: ÁMK) a helyi közösségek többcélú – komplex – nevelési, oktatási, kulturális és

sportintézménye, amely magába foglalja az óvoda, az iskola, a művelődési ház, a könyvtár, a klub, a testedzést szolgáló intézmények – összefoglalóan: a művelődés, a képzés és általában a társas emberi együttlét más csarnokainak épített tereit, illetve alkotja azok feladatait. Tevékenységének egész rendszerét megnyitja az őt fenntartó helyi közösségek előtt, minthogy működése minden tekintetben a közösségek céljait szolgálja és közreműködésükkel valósul meg. Az általános művelődési központok által a helyi közösségek közoktatási, felnőttoktatási és közművelődési autonómiája intézményesül.

A magyarországi ÁMK-mozgalom történetének tizedik évében, 1981-ben adta ki sorozatának első füzetét az Országos Széchenyi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központja. A sorozat címe: Az általános művelődési központ munkájának szervezeti és tartalmi kérdései. Módszertani füzetek. Alcíme: Kísérletek és tapasztalatok. Ez utóbbi jelzi, hogy egy, innováció sodrában létrejött új típusú intézmény szakemberei számára kíván a szerkesztő, *Kériné Tóth Ildikó* kollégánk új és új ismeretekkel szolgálni, pontosabban: a magyarországi ÁMK-k innovatív műhelyeiben összegyűlt tapasztalatokat kívánja megosztani velünk. Szomorú adalék könyvkiadásunk legújabbkori történetéhez, hogy egy alig egy ívnyi füzet közzétételével két évet kellett várni, hogy különböző szponzorok adományából a nyomdaköltség összegyűljön. Hiszen a kiadvány anyagául szolgáló szakmai rendezvények, műhelytalálkozók már 1992-ben lezajlottak. „Bús magyar sors” – idézi a szerkesztő a kötet zárófejezetében. Szomorú fejlemény az is, hogy az egyik bemutatkozó műhely, a martonvásári ÁMK – helyi művelődéspolitikai csatározások „eredményeképpen” – azóta összeomlott, s a helybéli szakemberek maroknyi elitjében él csupán az „eszme”, hogy a kultúra szerves egységének gyakorlásához célszerű egy szerves egységet képviselő intézmény, infrastruktúra és térszervezet megléte is.

A várakozásnak, persze, előnyei is vannak. A nyomdára várás ideje adott módot *Szente Ferencnek*, hogy bizonyos távlatból tekintsen vissza a politikai átalakulásra, s ebből a szemzőből elemezze társadalom és közösségek viszonyát. Számba véve a polgári társadalmi berendezkedés közösségeit, majd a szocialista társadalom közösségigéreteit és ezek megcsúfoltatását, úgy látja, hogy a hetvenes évek elején keletkező ÁMK-k abba a sodrásba tartoznak, melyek a helyi társadalmaknak vissza kívánták adni, s eséllyel próbálták visszaadni a közösségteremtés lehetőségeit. Szente szellemes és meggyőző esszéjében az ÁMK-teremtők tanuságtételéhez járul hozzá.

Ezt követően a sármelléki ÁMK tapasztalataiba avat be bennünket a kötet. *Szabó Vendel* polgármester a keletkezés körülményeire emlékezik vissza. Emlékeiben azok az érvek kapnak hangsúlyt, melyek az intézményi integráció gazdaságossága mellett szólnak. Talán

ma sem lenne a balatonközeli kistelepülésnek korszerű kulturális ellátórendszere, ha annak idején nem ÁMK létesítésébe fognak, s a Veszprém megyei építészek nem ilyen, „falak nélküli” intézmény fölé terveznek tetőt. *Ferge József* igazgató az ÁMK-t a demokrácia intézményeként definiálja, az információhoz való demokratikus hozzájutás elemi feltételének tekinti a könyvtárat. „Sokat gondolkodtam a könyvtár helyéről és szerepéről, meg arról, hogy milyen ember az, és milyen körülmények között, milyen társadalmi közegben él, akinek a könyvtár információs központ. Valószínűnek tartom, hogy nem az az ember, aki megszokta, hogy mindig eléteszik a könyvet és megmutatják neki, hogy abból mit kell elolvasnia. Mert most így van. Igaz, ma már beszélnek alternatív tankönyvekről. De hol van itt a gyermek autonómiája? Számomra a könyvtár olyan, mint a Naprendszerben a Nap. Ez az egyetlen hely, amely biztosíthatja az egyénnek a demokráciát és az autonómiát. Ez az a hely, ami engem felszabadít, mert nemcsak azzal ismerkedhetem meg, amit nekem mások előírnak, itt én választhatok.” S hogy a választásnak mik az esélyei, arról *Zelena Albertné* könyvtáros tapasztalatai adnak felvilágosítást. Az iskolai és a közművelődési könyvtárnak „kettős funkciójúvá egyesítésével” – az ÁMK keretei között – jelentősen megnőtt, komfortossá vált a tere, 37.000,- Ft jut évente könyvre és 50.000,- Ft folyóíratra. A helytállás példáit sorolja a szakember nehéz körülmények között.

Ezt teszi *Chilla Szilvia*, az 1992-ben tízéves születésnapját ünneplő martonvásári könyvtár könyvtárosa is. A szerző meggyőző példákat sorol arra, miképp lépett túl az intézmény a hagyományos könyvtári szolgáltatásokon, miképp vált a helyi társadalom valóságos fórumává a polgárosodásáról nevezetes Fejér megyei nagyközségben.

A módszertani füzetet a szerkesztő tanulmánya zárja. Az első sorban skandináv országokban elterjedt újítás, a „telekunyhó” lehetőségeiről szól. A telekunyhó olyan információs központ, olyan helyi szolgáltatás, melynek civil igénybevevője a közösségi intézményben juthat hozzá korszerű technika segítségével a számára szükséges ismeretekhez. A telekunyhó tehát egyszerre gazdaságos is, miközben közösségi közösségformáló. Mint az ÁMK – véli és igazolja *Kériné Tóth Ildikó*.

Kériné Tóth Ildikó (szerk.): Az általános művelődési központ munkájának szervezeti és tartalmi kérdései. Módszertani füzetek 12. Kísérletek és tapasztalatok. Az általános művelődési központok útkereséséről: civil társadalom és közösség. A Művelődési és Közoktatási Minisztérium megbízásából kiadja az OSZK-KMK, Budapest, 1993. 24. p.

Kovács László

Bemutatkozik...

A püspökladányi Karacs Ferenc Gimnázium és Ruháipari Szakközépiskola

Iskolánk úgynevezett többcélú intézmény: van hagyományos és hatosztályos gimnáziumi oktatás, szakközépiskolai képzés, gimnáziumi felnőttoktatás, továbbá 190 tanuló elhelyezésére alkalmas kollégiumunk. Jelenleg 20 osztályunk van 640 tanulóval.

Az elmúlt évek a középiskolai képzésnek szinte minden területén változásokat hoztak. Nem csoda, hiszen az egész társadalmi és gazdasági rendszer alapjaiban szerveződött át, és az oktatásnak – már amennyire lehetséges – lépést kell tartania a modernizációs törekvésekkel. Nekünk is szembe kellett nézni a nyugati nyelvek és a számítástechnikai oktatás iránti megnövekedett érdeklődéssel, a szakképzés válságával, nem is beszélve az iskolaszervezetet érintő kezdeményezésekkel. (Nem szándékozom itt kitérni az oktatás és nevelés tartalmi kérdéseire sem.) Így alakult ki jelenlegi képzésünk kínálata.

A négyosztályos gimnáziumban jelenleg az emelt óraszámú angol, német és matematika közül lehet választani. Ez azt jelenti, hogy a tanulók e tantárgyak közül egyet a kötelezőnél kettővel magasabb óraszámúban tanulhatnak, tehát a nyelveket heti 5, a matematikát heti 6 órában. Az emelt óraszámú csoportot négy évre választják, hacsak közben valami okból nem hagyják abba (pl. középfokú nyelvvizsgát tesznek).

A nyelvválasztásban szervezési gondot okoz a nagyon eltérő előképzettség, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy a gimnáziumban két nyelv tanulása kötelező. Választható az angol, német, francia, orosz, latin közül kettő, de az emelt óraszámú csoportban csak haladó fokon. Célszerű, ha az egyik választott nyelv az angol vagy a német, mivel a legtöbben ezt a két nyelvet tanulják az általános iskolában. Természetes, hogy ha valaki emelt óraszámú csoportot választ – akár nyelvből, akár matematikából – jó vagy jeles osztályzatot (illetve ennek megfelelő tudást) kell igazolnia.

A gimnáziumban a harmadik osztálytól kezdve lehet más fakultatív órát (tárgyat) is választani, de nem kötelező. Most – a felvételi tárgyak mellett – nagyon népszerű a számítógépezési gyakorlat, amely két éven át heti 5 órában folyik, s egyelőre mód van arra is, hogy – vizsgadíj fejében – államilag elismert középfokú vizsgát tessen az, aki vállalja. Az elmúlt két évben sokan szereztek ilyen képesítést nálunk.

1992-ben indítottuk el a hatosztályos gimnáziumot a minisztérium által jóváhagyott helyi tantervvel. Eddigi tapasztalataink nagyon jók: az átlagosnál sokkal jobb előképzettségű tanulók nagy ambícióval dolgoznak. A magasabb iskolatípusba való átlépés a tanulmányi eredményben nem okoz visszaesést, a rendelkezésünkre

álló hat év és a tanterv lehetővé teszi, hogy a tanulók terhelése enyhébb, haladásuk viszont gyorsabb legyen. A hatosztályos képzést azoknak ajánljuk, akik hosszabb távon felsőfokú továbbtanulást terveznek és nem akarnak túl korán szakmát választani. (A gimnáziumi érettségi természetesen a nem felsőfokú továbbképzésben is előnyt jelent.)

Nehéz kérdéseket tett fel számunkra a szakképzés teljes átalakulása. A ruhaiparban válságba kerültek a nagyüzemek, a kisebb léptékű vállalkozások pedig még nem erősödtek meg annyira, hogy betöltsék a képzés szakmai hátterét jelentő szerepet. Az oktatási és szakképzési törvények, jogszabályok egyébként is az általános képzés előrehozása mellett döntöttek; ez nyilván megemeli a távolabbra került szakképzés színvonalát is. Ezért készítettünk már 1991-ben olyan helyi tantervet, amely a középfokú képzési célú (17-600 szakmaszámú) ruhaipari szakközépiskolában átmenetet jelent egy modernebb szakoktatásra. Némileg csökkentettük a heti óraszámot, a közismereti tárgyak anyagát zömmel az első három évben dolgozzuk fel, a szakelméleti képzés súlypontja az utolsó évre került, heti 4 óra tanítunk angolt vagy németet (a tanulók választása alapján), új ismeretköröket kapcsoltunk be az oktatásba (biológia, földrajz, rajz, gazdasági és vállalkozói ismeretek, divat). Így elértük, hogy a heti két óraszám növelése nélkül tanítványaink a szakmában is, de az általános műveltség terén is képzetebbek lesznek; könnyebben választhatnak az érettségi után adódó lehetőségek közül (felsőfokú továbbtanulás, kisvállalkozás, alkalmazotti munkavállalás, átképzés, továbbképzés stb.).

Iskolánkba főleg Püspökladányból és környékéről jelentkeznek továbbtanulni; a ruhaipari szakma távolabbról is vonz érdeklődőket. Ennek örülünk, mert van kollégiumunk, s most abban a helyzetben vagyunk, hogy a jelentkezőket fel is tudjuk venni.

Ami az oktatási, nevelési eredményeket illeti, erről nehéz adatokkal alátámasztott értékelést adni. Statisztikai összehasonlításra talán csak a továbbtanulási adatok alkalmasak. E szerint az úgynevezett vegyes (gimnáziumot és szakközépiskolát is magába foglaló) középiskolák sorrendjében – 5 évi átlagot számolva – 117 iskola közül a 40. helyen állunk, tehát kb. az első harmad végén. Ez nem rossz eredmény egy kisvárosi iskolától. A statisztikai eredmények mellett azonban legalább ennyit számít az a nevelői tapasztalat, hogy egy olyan oktatási-nevelési intézményben, amely a tanulókat általában nem felvételi vizsgákon szelektálja, a lehetőségek széles skáláján tudjuk útnak ídítani a végzősöket.

Nyirkos Tibor

Gyermekek az épített és természeti környezet védelméért

A városszépítő mozgalomban több mint 100 éves múlttal tekinthetnek vissza, s – kényszerű szünet után – az 1980-as évektől ismét virágkorukat élik az újjáalakult és újonnan megalakult helyi egyesületek. A Város- és Faluvédők Szövetsége 1986-ban alakult meg 49 városi és falusi egyesület összefogásával, azzal a céllal, hogy népszerűsítse, kezdeményezze, segítse a települések szépségének, természeti és épített értékeinek, hagyományőrző településképének a megóvását, gyarapítását. Jelenleg már több mint 250 egyesület működik az országban, ebből csaknem 100 a Szövetség tagja. Egyre nagyobb hangsúlyt kell fektetni a Szövetségnek és a tagegyesületeknek a gyermekek, a fiatalok bevonására az értékvédő munkába, hisz ők jelentik a mozgalom számára a jövőt.

1994-ben már negyedik alkalommal került sor ifjúsági pályázat meghirdetésére. A szokásoknak megfelelően írásos pályaműveket és képzőművészeti alkotásokat lehetett benyújtani a következő témakörökben:

1. Milyennek szeretném látni lakóhelyemet?
2. Lakóhelyem megőrzésére érdemes veszélyeztetett építészeti emléke. Javaslatok a védelemre, felújításra, hasznosításra.
3. Lakóhelyem temetőjének nevezetes sírjai.
4. Lakóhelyem és környékének védelemre érdemes természeti értékei (amelyek jelenleg nem állnak védelem alatt).

A pályázat elsődleges célja, hogy a fiatalok város- és faluvédő tevékenységét megalapozza, ösztönözze őket környezetük ismert, vagy kevésbé ismert természeti és épített értékeinek felfedezésére, bemutatására. Hogy a gyerekeket az értékek tiszteletére nevelje, s ők is büzdítsanak aztán minket, felnőtteket.

Az ország számos településéről érkezett mintegy 300 pályázat. Köztük számos értékes, komoly munka akad. Azt, hogy mennyire kedvesen fogadták maguk a gyerekek a pályázati kiírásunkat, tömören bizonyítja *Fülöp Péter* 14 éves tatai diák dolgozatának záró gondolata: „Köszönetet szeretnék mondani, amiért kiírták a pályázatot, és lehetőséget adtak gondolataim összegyűjtésére, leírására...” Mi is köszönjük nekik, hogy komolyan vették felhívásunkat, és igen értékes munkát végeztek.

Dícséret illeti azokat a településeket, iskolákat, ahonnan kiemelkedően sok pályázat érkezett vagy érkezik már évek óta. Példaként említhetnénk idén a mohácsi Park utcai Általános Iskolát, vagy Tatán az Eötvös József Gimnáziumot, de elismerés illeti a hosszú évek óta rendszeresen színvonalas munkákat beküldő pécsváradiakat, esztergomiakat, nagykanizsaiakat, ráckeveiakat... E sokszínű anyag ösztönzött

bennünket kiállítás rendezésére, amely immár a harmadik ilyen témájú tárlat a sorban.

Szinte hagyomány, hogy a legtöbb pályamű a „Lakóhelyem megőrzésére érdemes veszélyeztetett építészeti emléke” című témakörben érkezik be. Úgy tűnik, a gyerekeket is leginkább az elhanyagolt régi, értékes épületek látványa háborítja fel, azok érdekében emelnek a legtöbben szót. Öröndetes dolog azonban, hogy egyre több az olyan pályázatok száma, amelyek arról számolnak be, hogy már tettek is valamit lakóhelyükért a gyerekek! Van, aki a parkrendezésekben, szemétyűjtő akciókban vett részt, van aki faluszépítő táborokban festett és kapált, de olyan is, aki néprajzi gyűjteményt hozott létre 16 évesen a falujában! Többen megfogalmazták: „az a dolgunk, hogy rendbehozzuk azt, amit lehet!”

A gyerekek munkáit olvasva, szemlélve büszkék lehetünk a gondolkodásmódjukra. Örülhetünk annak, hogy érdeklődnek lakóhelyük, szülőföldjük értékei, nevezetességei iránt. Remélhetjük, hogy kritikus látásmódjukat, tenniakarásukat felnőtt korukban is megőrzik majd. Bízunk abban, hogy egyre többen kapcsolódnak be a Szövetség Ifjúsági Tagozatának munkájába, s méltó folytatói lesznek munkánknak. A 8. osztályos *Szunyog Tibor* (Miskolc-Görömböly) szépen fogalmazta meg feladataikat: „...őrizzük meg, tiszteljük és becsüljük a régiak munkáját. Tanuljuk meg felismerni értékeinket, és tanuljunk meg vigyázni rájuk. Ha ezt tesszük, akkor talán gyermekünk követik példánkat, s ezáltal ezek a csodálatos emlékek örökéletűvé válnak.”

Pinczésné Kiss Klára

„Bú hozza, kedv hordozza”

„Zeneesztétika a falusi magyar hagyományban, idős nótafák a dalolásról” című készülő könyvről az alábbiak szerint adok mustrát.

Népdal- és mesegyűjtés közben vagy 18 éve lassanként összegyűlt kazettáimon egy rendkívül érdekes „nem várt” anyag. A dalolásnak nekikészülődve, időnyerés, erőnyerés, kedvkérés céljából idős nótafák szabatosan, fordulatosan és költői módon gondolkoznak magáról a dalolásról. Miért is dalol az ember? Ez vagy az a dal mitől szép? Milyen díszítő hangok „tekergetések, hajlingatások, hehentések (!)” járulnak hozzá s milyenek nem? Hol lehet benne rontani? Hol, melyik dalban kell kiáltani, hogy „ej”!? Kitől tanulták, hogyan „kapták meg” a nótát? Bánatában miért dalol az ember?

Mielőtt néhány szép példát közölnék, egy szembe-, fülbeszökő különbségre szeretném a figyelmet felhívni az énekórán használt „magas hang, mély hang” és a régi hagyományban nyelvterület szerete használt „vékony hang és vastag hang” között. Itt egymás mellett él nyelvünkben a műszó és a még föllelhető (valószínűleg) eredeti. Egy dombiratosi (Bihar) adatköz-

lőtől olyan szöveget vettem föl, amelyben bosszúsan meséli el, hogy az arató lányokkal együtt daloló nővére a többinél magasabban dalolt. Ezért „mázsált le” neki egy szívből jövő jókora öccsi pofont. (Az Olympos nevében) „Már messziről hallani lehetett. Ha! Megint magasabb!” Kérdésemre, hogy ez a „magasabban énekelt” azt jelenti-e, hogy nem tisztán, azaz hogy hamiskásan fölénékelgetett a többi hangjának, azt válaszolta, hogy „nem, nem, nyomon énekelt, balosat nem fogott az”. Lámcsak, tehát a magas hang az a zeneietlen, tolakodó, együténéklésre nem alkalmas erős hangot jelenti. Itt tehát az iskolában tanult „magas hang” kifejezés alkalmazhatatlan, a szöveg teljes félreértésére vezet. Aztán itt a másik nyereség: „nyomon énekelt, balosat nem fogott”. A hangtisztaságra!

Ennek párja lehet Székely Józsi bácsi széki lakos 1990-ből való mondata „A jó zenész az csak kísér... az csak nyomoz engem”.

Gergely András turai határpásztor 1989-ben mondta „Ezekben a mezei nótákban az utolsó hangot éppen úgy billegtettem meg, mint Duna háta a lámpafényt, hogy aki messzünnet hallja, azt emelje föl”. Más alkalommal az igen magasan éneklő nővéréről, Erzsébetről ezt mondta „Az nem hogy az orrán züngesse..., a hangján vitte végig”. (Élesen, fátyol nélkül.)

Hajnal Anna néni mondta a dalolás természetéről Áldomáspatokán, Gyimesben: „bú hozza, kedv hordozza a dalt. Valamikor olyan kedvem volt, hogy fölcuppantam még a ház tetejire is, most már még a földön is alig cuppogok.”

Kiderül, hogy a népművészet hordozói, az ún. ösztönös művészet alkotói, újrateremtői, a nagy nótafák apró részletekig elemzik a dalt, mégpedig nem is akárhogyan! Gondolkozásuk, kifejezőkészségük frissítő erőként hathat a zeneesztétika hazai nyelvezetében. Sereg szép magyar kifejezés vár sorára, hogy tanult, zenében jártas honfitársaink is tudomást szerezzenek róluk. Arról már csak álmodni merek, hogy idegen zenei szavak, kifejezések helyett efféléket alkalmazzanak. Összegyűjtve könyv formájában az asztalra tenni... azt most már nagyon szeretném. Legalább tudjuk meg, hogyan is szólt a „zeneesztétika” magyarul?

Távolabbi tervem a könyvező és velünk együtt élő népek, illetve a rokon népek dalolással kapcsolatos kifejezéseinek, érdekes gondolatainak összegyűjtése, egy vállalkozó csoporttal.

Berecz András

Agape

Zene-Életöröm Alapítvány

Az Agape Zene-Életöröm Alapítványt 1990-ben alapították azért, hogy folytassák és bővíthessék tevékenységüket. Céljuk, hogy felfedezésüket ismertessék szóban, tanításban, írásban, filmekben és gyermekalkotások bemutatásával. Találmányuk megtanítható, a gyerekeket a

szülőkkel és a tanítókkal együtt vezetik a szép zene örömforrásához. Az alapítvány barátai kérhetnek előadást, tanfolyamot, videofilmes bemutatót, könyvet, ismertető kiadványt. Csekk-számlaszám: Országos Kereskedelmi és Hitelbank 216-19634 (forint) 4018334-01-216 (valuta). Az Alapítvány az adóalap-csökkentő kedvezmény igénybevételéhez igazolást adhat.

Kodály így dedikálta a Visszatekintést: „Kokas Klárának előretételekért.” Szabadnak hagyott. Felfedező lettem gyerekkországban. ('A Zene felemeli a kezeimet' Akadémiai Kiadó 1992. 10. old.). Valahányszor felragyognak körülöttem a gyerekek, meggyújtják a lélkembem a gyertyákat, teli leszek mély fényességgel és mintha mindegyik gyertya külön erőt lökne mozgásba, meg akarom tanítani, amit felfedeztem. Mert olyan egyszerű. (85. old.)

Az Alapítvány kuratóriuma:

Gonda János, a Zeneakadémia professzora

Dr. Hárs Ágnes közgazdász

Holló Máté zeneszerző

Kistétényi Melinda orgonaművész

Nádas Péter író, Kossuth-díjas

Dr. Szentágothai Klára gyermekorvos

Vitrai Tamás, a MTV főmunkatársa

Dr. Kokas Klára, az Alapítvány elnöke

Postacímük:

Budapest 1462 Pf.: 477

Tájékoztatás telefonon:

Gönczi Horváth Mária 156-8829

Antolik Éva 175-7156 és 175-2723

(az esti órákban)

Rácz Beatrix 276-2488 (hétfőn)

Alternatív zenepedagógia

A Nemzetközi Kreatív Zenepedagógiai Intézet célja az alternatív zenepedagógia különböző területeivel foglalkozó kurzusok, bemutatók, konferenciák szervezése. (Komplex művészeti nevelés, rögtönzéspedagógia, audiovizuális törekvések, zeneterápia és zenepszichológia, számítógépek és egyéb elektronikus segédeszközök alkalmazása a zeneoktatásban, jazzképzés, populáris zenei műfajok iskolai oktatása stb.) Az intézet feladatának tekinti a Magyarországon kevésbé elterjedt irányzatok – például a Dalcroze-, Orff- és Willems-módszer – népszerűsítését, valamint a jelentősebb magyar törekvések külfölddel való megismertetését. Kreatív pedagógiai műhelyként az intézet ezt a tevékenységet mindenfajta módszerbeli elkötelezettség nélkül kívánja folytatni. Az alapvető cél tehát az értékes és újszerű pedagógiai eszmék, irányzatok bemutatása és reflektorfénybe állítása, s ami ehhez természetesen kapcsolódik: a megvitatás, az elemzés és az összehasonlítás alkalmainak a megteremtése.

Ennek szellemében kerül sor 1995. július 17. és 19. között Patricia Shehan Campbell kurzusára. A washingtoni egyetem nemzetközi hírtanszékvezető professzora a multikulturális, világzenei tendenciákról, valamint a nemzeti ki-

sebségek kulturális tradícióinak a zeneoktatásban való megjelenítéséről tart háromnapos kurzust. Az előadásokon szóba kerülnek a különböző kreatív zenei nevelési módszerek, s ezek kölcsönhatásai. Teljesen újszerűnek mondhatók azok a kiegészítő előadások és demonstrációk, melyeket magyar szakemberek tartanak néhány hazai kisebbség zenekultúrájáról, s ezek pedagógiai vonatkozásairól. *Kovalcsik Katalin*, a Zenetudományi Intézet munkatársa a cigány folklór improvizációs és variációs technikájáról, *Borbély Mihály*, a főiskolai jazztanszék tanára, a Vujicsics Együttes tagja a magyarországi délszláv népzene hagyományairól, *Szabó Tibor*, a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola igazgatója pedig intézetének multikulturális örökségről tart előadást, illetve pedagógiai bemutatót. Mindezekről a rendkívül fontos és aktuális témákról most először kerül sor kurzusra nemcsak az intézet keretein belül, de országos viszonylatban is.

A délelőtti órákban Patricia Shehan Campbell tart előadásokat, délután lesznek a magyar vonatkozó előadások és bemutatók, melyeket az amerikai vendégtanár közreműködésével közös megbeszélések, viták követnek, míg az esti órákban a délutáni előadásokat kiegészítő programokra kerül sor, amelyek közül kiemelkedik a Vujicsics Együttes keddi esti hangversenye.

Gonda János

Kezdőkör Baráti Egyesület

A Kezdőkör Képzőművészeti és Népművészeti Egyesület 1994 decemberében alakult, Gencsapáti központtal, és országos hatókörrel. Rajztanárok, grafikusművészek, népi iparművészek hozták létre, hogy szervezettebben tudjanak foglalkozni a 8-18 éves tehetséges gyerekek vizuális és kézműves képességeinek kibontakoztatásával. Terveik: nyári alkotótáborok szervezése a képző- ipar- és népművészeti tárgykörben; integrált népművészeti táborok szervezése; kiadványok gondozása (naptár, újság stb.); tehetséggondozás; hátrányos helyzetű, de tehetséges, s a művészeti érdeklődésű gyerekek patronálása; pályázatok írása, melyekkel biztosíthatják anyagi feltételeiket; pályázatok kiírása, melyekkel megnyilvánulási lehetőséget adhatnak egyéneknek és kisközösségeknek. Az Egyesületbe várják mindazon kollégák, érdeklődők jelentkezését, akik terveikkel egyetértenek, azokért tevékenykedni, munkálkodni szeretnének. Részletesebb felvilágosítást kérhetnek: Horváth Attilától, az egyesület elnökétől, Gencsapáti, Hunyadi u. 416. levélcímen, vagy az egyesület címén: 9721 Gencsapáti, Szentegyház u. 5.

Humánia

A Humánesztétikai Egyesület (HUMÁNIA) és az Önképző Társaságok Országos Szövetsége

várja azoknak a tanároknak a jelentkezését, akik érdeklődnek az egyesület munkája iránt, illetve akik az önképzőkori hagyományokra építve öntevékeny, önszerveződésű körök, társaságok alapításában, a már meglévők munkájában saját iskolájukban segítséget nyújtanak. Címük: HUMÁNIA Humánesztétikai Egyesület, Kautzky Ervin; 1073 Budapest, Erzsébet krt. 14. I/1. Tel.: 1/1422-460

Művészetpedagógiai tábor

Az Academia Ludi et Artis, a komplex művészeti nevelés szakembereinek egyesülete művészetpedagógiai szaktáborozást szervez 1995. július 1 és 9-e között. A táborozásra az érdeklődő pedagógusok (óvónők, tanítók, tanárok, gyerekekkel foglalkozó népművelők) jelentkezhetnek.

A táborozás részvételi díjának vállalása mellett a jelentkezés feltétele: a pályázó két-három oldalas rövid írásban bemutatja önmagát, pedagógiai törekvéseit egy sikeres (vagy éppen problematikus) foglalkozását, foglalkozás-sorozatát. Az Academia a legérdekesebb pályázatok beküldőiből válogatja ki a tábor 45 résztvevőjét. A szaktáborban előadást tartanak illetve foglalkozást vezetnek az Academia Ludi et Artis alapító tagjai, a hazai művészet, közművelődés, művészetpedagógia jeles képviselői.

A részvételi díj 7000.- Ft, a táborozás többi költségét a Academia támogatói fedezik.

Jelentkezni az alábbi címen lehet: Debreczeni Tibor elnök, Academia Ludi et Artis, 1011 Budapest, I. Corvin tér 8.

A kistelepülések iskoláiért

Több, a kistelepülésekért, kisiskolákért, iskolai esélyegyenlőségért elkötelezett szakmai, civil szervezet vezető szakértői, tisztségviselői tartottak megbeszélést a napjainkban különösen aktuálissá vált kérdéstről: mi a kistelepülések kisiskoláinak jövője.

A megbeszélésen képviseltette magát: Az Iskolai Esélyegyenlőségért Egyesület, a Falufejlesztési Társaság, a Közösségfejlesztők Egyesülete, a Kisiskolák Szövetsége, a Magyar Pedagógiai Társaság, az Összevont Osztályokban Tanítók Egyesülete és az Iskolafejlesztési Alapítvány.

A jelenvoltak áttekintették a közoktatás jövőjét meghatározó dokumentumokat. Így felidéztek a kormányprogramot, mely egyebek mellett kimondja, hogy a kormány „olyan iskolaszervezet létrehozására törekszik, amely lehetővé teszi a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását, tehetségük kibontakozását, kizárja a korai pálya- és iskolaválasztás kényszerét, csökkenti a családok anyagi helyzete szerinti elkülönülést... a... megfelelő iskolaszervezetet fo-

kozatosan, a szerves fejlődés követelményeit figyelembe véve, a szükséges feltételek megteremtésével párhuzamosan tervezi kialakítani. Elejét kívánja venni az alapfokú oktatás további felbomlásának... A változásokra csak a minőségi követelmények teljesítése és a vonzáskörzetbe tartozó településekkel, illetve az érintett iskolákkal való egyeztetés után kerülhet sor... Különös figyelmet fordít a kistelepülésen élő gyermekek továbbtanulási problémáinak enyhítésére... Tervezi kiegészítő normatív támogatással és elkülönített pályázati források fenntartásával önálló pénzügyi csatornák teremtését a hátrányos helyzetű térségek intézményei számára. A megfelelő feltételek teljesülése esetén a kistelepülési iskolák működésének kiemelt támogatását."

Méltányolták a jelenvoltak a Közoktatási Törvényből s más oktatáspolitikai dokumentumokból kiolvasható törekvést, mely a gazdaságilag hatékony iskolaműködtetésben fontos szerepet képez az iskolafenntartási társulásoknak.

Tudomásulvették a beszélgető körben helyet foglaló oktatási szakértők álláspontját, hogy tudniillik a Nemzeti Alaptanterv közreadott tervezete a közoktatás tartalmi szabályozásának dokumentuma, s ebből nem olvasható ki latens üzenet az általános iskola, a kötelező általános képzés idejének csökkentésére vonatkozóan.

Mérlegelték mindazokat az információkat és oktatáspolitikai megnyilatkozásokat, melyek az 1995. év kezdetétől folyamatosan sokkolták a közvéleményt: a kiritkus gazdasági helyzetre vonatkozó, a kormányprogram módosítását is magában foglaló válságkezelési lépések terveit, mely az önkormányzati iskolafenntartókat radikális intézkedésekre kényszeríti intézményeikkel szemben, mely élesen szembeállítja a pedagógusokat az önkormányzatokkal, s különös veszélybe sorodja azokat az intézményeket, melyek a hátrányos helyzetű kistelepüléseken működnek, s nem kis részt a rendszerváltást követő demokratizálódási folyamatban jöttek létre.

Mindezeket a folyamatokat a demográfiai apály összefüggéseiben értékelték.

A tárgyszerű légkörben lezajlott tárgyalásokon az alábbi nézetekben mutatkozott lényegi egyetértés:

1. A demográfiai apály „levezénylése” a közoktatási intézményhálózatban körültekintő, szakmai szempontokat szem előtt tartó, a válságkezelést a távlatos gondolkodással ötvöző racionális tevékenység legyen, nem kezelhető pusztán finanszírozási problémaként.

2. A kistelepülés iskolája – beleértve tereit, infrastrukturáját, értelmiségét, nemkülönben gyermekközösségét –, mint többnyire a kistelepülés utolsó közintézménye túlnő önmaga primer közoktatási jelentőségén, az a helyi társadalom újjászerveződésének, közéletének, közösségi művelődésének alapvető színtere, bázisa, melyhez való jogát a közösségnek biztosítani kell – ezt tekintetbe kell venni a fenntartásáról szóló döntésben. Ehhez a jelentőségértéke-

léshez hozzátartozik az a tény is, hogy a kisiskolák településeinek jobbára súlyos szociális hátrányokkal küzdő családok élnek, nem kis részt a cigány etnikumhoz tartozó közösségek, melyek családok gyermekeinek eséllyel felruházó szocializációja szintén a közvetlen közoktatási feladaton túlnövő feladat.

3. Be kell bizonyítani az országos és helyi oktatáspolitikai döntéshozók számára, hogy veszélyesen leegyszerűsítő a kisiskola kérdésének „bezárni vagy belepusztulni a fenntartásba?” alternatívájaként való tárgyalása. Igazolni kell, hogy vannak hajlékony, kreatív, innovatív, esetleg átmeneti megoldások, az alternatíva két pólusa között. El kell és – meggyőződésünk szerint a legtöbb esetben – el lehet kerülni a jöveteletlen, káros következményeket. Olyan megoldásokat kell kidolgozni, s az iskolafenntartóknak ajánlani, melyek biztosítják, hogy a finanszírozási racionalizálás együttjárjon pedagógiai is hasznosabb, hatékonyabb, humánusabb működéssel.

4. A fentiekkel összefüggésben kell elősegíteni azt, hogy az intézményfenntartó társulások létrehozása valóban egyrészt organikus, a helyi közéletben biztonságosan legitimált, másrészt szakmailag végiggondolt folyamat legyen. A társulásokat támogató extrafinanszírozási források elosztásának feltételrendszerében kell biztosítani fenti két prioritás érvényesítését. Társadalompolitikai, sőt közvetlenül politikai szempontok óva intenek attól, hogy a társulások ösztönzése valójában újracentralizáló körzetesítés fedőneve legyen!

5. Minden bizonnyal szükség van arra, hogy a fenti komplex feltételrendszernek megfelelő modellek szakmailag igényes, a terjesztéssel is számoló kidolgozására kormányzati ösztönzések lássanak napvilágot. Felvetődik egy ilyen elkülönített szakmai projekt szüksége! A projektben kutatási, fejlesztési, pedagógustovábbképzési, hatásvizsgálati és elterjesztési feladatokat érdemes integrálni. Egy ilyen projekt működésében a megbeszéléseken képviselt szakmai szervezetek szívesen vennének részt, a kialakuló együttműködés jegyében.

6. A hajlékony, kreatív és innovatív modellek működtetésében érvényesülhet a kormányprogramban hangsúlyos „komprehenzivitás”-gondolat, felhasználhatóak a funkcionális intézményi integráció tapasztalatai, érvényesülhetnek a (legalább részben) civil kezdeményezések, non profit vállalkozások megközelítésmódjai.

A rendszerezés igénye nélkül sorolunk fel néhány megoldástípust: az óvodaiskola intézményét, a családi napközi, szabadiskola, családiskola stb. kísérleteit, a települési gyermekönkormányzatok, más a kistélepülés közösségi tereiben működő, jól segített gyermekmozgalmi alapközösséget, a kistérségi koordinációban végiggondolt anyaiskola-filia kapcsolatrendszer. Ez utóbbi végiggondolásában felvillan egy organikus szerveződő kistérségi iskolarend-

szer képe, melyben biztosítható az életkorilag mindig szükséges komfort, az intézmények organikus egymásraépülése. Egy ilyen megoldásnak természetesen peremfeltétele a középiskolák rendszerének olyan ösztönzött alakítása, melyben a tanulmányait 8 évig általános iskolában folytató tanulók is biztonsággal rendelkeznek továbbtanulási esélyekkel.

A megbeszélés résztvevői úgy gondolják, hogy a fenti gondolatokkal, elképzelésekkel, szakmai érvekkel meg kell szólítani a széleskörű (szakmai) közvéleményt, a kistélepülések önkormányzatait és iskoláit, az oktatáspolitikai döntéshozókat.

12 évfolyamos iskolák

Nemzetközi konferencián latolgatta szakmánk az oktatás kívánatos expanziójának esélyeit. Fodor Gábor miniszter is megjelent a Csillebérci tanácskozáson, méltatta a stratégiai kérdésekről folyó párbeszéd jelentőségét. A komprehenzív iskola német, holland és hazai mintáival ismerkedett a mintegy száz főnyi hallgatóság – a szegregációs törekvések ellen feszülő pedagógiai-oktatáspolitikai kezdeményezésekkel. A konferencia résztvevői megalakították a „Tizenkétévfolyamos iskolák Szövetségét.”

Országos Utazó Szakmai Szolgálat

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége égisze alatt négy éve működik a Mozgáskorlátozottak Integrációját Segítő Pedagógusok Munkaközössége, melyet az integrált nevelésben részt vevő intézmények vezetői és munkatársai hoztak létre a tapasztalatcsere és a szakmai továbbfejlesztés érdekében. Az integrációs intézmények szerveződése háromféle módon történik:

1. Amennyiben a mozgáskorlátozott gyermeket nem akarja a szülő speciális intézetbe adni, illetve a speciális intézet nem látja szükségesnek ellátását, vagy valami oknál fogva nem tudja felvenni a gyermeket, ilyenkor a szülő megpróbálja elhelyezni gyermekét az ép gyermek közösségbe.

Ebben az esetben, ha felveszi az intézmény a mozgáskorlátozott gyermeket, majd csak ezután keresi fel az Integrációs Munkaközösséget.

2. Az épek intézménye a mozgáskorlátozott gyermek és a szülő jelentkezésével egyidőben keresi fel a Munkaközösséget, ahol megismerheti a mozgáskorlátozottak nevelésének és oktatásának jelenlegi feltételeit egy speciális és egy integrációs intézmény munkáján keresztül.

3. Az épek intézménye mielőtt felvenné a mozgáskorlátozott gyermeket, megkeresi az Integrációs Munkaközösséget, és az integrációs

viszony feltételeinek ismeretében az intézmény dolgozói közösen döntenek, hogy vállalják-e a gyermek nevelését, oktatását.

Természetesen ezek a szerveződési formák azokra az integrációs intézményekre érvényesek, amelyek a munkaközösség tagjai.

A fent említett szerveződési formákban négy fontos tényező szerepel:

- A mozgáskorlátozott és az ép gyermekek.
- A mozgáskorlátozott és az ép gyermekek szülei.
- A fogadó intézmény személyi és tárgyi feltételei.
- Az Integrációs Munkaközösség.

Jelenleg a Munkaközösségnek a speciális intézményeken kívül 71 mozgáskorlátozottakat befogadó épek intézménye a tagja, ebből 26 helyen van mozgásfejlesztő szakember.

Látva az ellátási arányt természetes, hogy a Munkaközösség tagjai megfogalmazták azt az igényt, hogy a mozgáskorlátozottak integrált nevelésének megsegítése érdekében szükség van utazó tanárookra.

Az Országos Utazó Szakmai Szolgálatot (továbbiakban: OUSZSZ) a MEOSZ által alapított BICEBÓCA Alapítvány hozta létre, hogy utazó tanáraival segítse azon intézmények ellátását, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket integráltan gondoznak, nevelnek, oktatnak, de nem tudnak jelenleg a speciális ellátással foglalkozó szakembert alkalmazni.

Az Utazó Szolgálat megalakulásakor az Alapítvány ösztöndíjpályázatot írt ki, és olyan szakembereket keresett, akik helyileg legközelebb dolgoznak az igénylő intézményhez.

Az OUSZSZ 1991. október 1-vel kezdte meg működését. A hálózat azóta fokozatosan bővült. Jelenleg 9 utazó tanárral (szomatopedagógus, konduktor, logopédus) Budapesten, Bács-Kiskun, Komárom-Esztergom, Pest; Jász-Nagykun-Szolnok megyében végzi munkáját.

Az OUSZSZ a következő intézményekkel vette fel a kapcsolatot a mozgáskorlátozott gyermekek speciális megsegítésének eredményessége érdekében:

- Országos Közoktatási Intézet,
- Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Szomatopedagógiai Tanszéke,
- Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet,
- Mozgásjavító Általános Iskola és Diákotthon Budapest,
- Mozgásvizsgáló Országos Szakértői Bizottság,
- Nemzetközi Pető Alapítvány és Intézet,
- Gyengénlátó Általános Iskola és Diákotthon Utazó tanárai,
- Mozgásjavító Általános Iskola és Diákotthon Sály.

Az OUSZSZ legfontosabb feladata biztosítani a mozgáskorlátozott kisgyermek esélyegyenlőségét, az ép gyermekeket megtanítani a sérültekkel való együttélésre és megteremteni az integrációs intézmények számára a szükséges szakmai, anyagi és jogi feltételeket.

Ezeket a feltételeket jól szervezett, összehangolt munkával lehet megvalósítani, ezért az OUSZSZ szakemberei meghatározott időközönként járnak ki az integrációs intézményekbe és havonta egy alkalommal szakmai konzultációt tartanak.

Az utazó tanárok által ellátott feladatok sokrétűek, mivel a hálózat még nem érte el végleges működési formáját. Egyrészt gyakorlati, másrészt elméleti munkát is kell folytatni, amelyek a következők:

1. Az intézményekben ellátott gyermekek számára minden alkalommal csoportos foglalkozás mellett egyéni foglalkozásokat is tartanak, ahol fejlesztő feladatokat, gyakorlatokat is végeznek.

2. Egyéni mozgás-, értelmi-, és részképesség-fejlesztő programokat dolgoznak ki. Ezeket a programokat megismertetik, megtanítják a gyermekgondozó szakemberekkel, pedagógusokkal és szülőkkel.

3. A programon kívül folyamatos személyes és csoportos beszélgetéseket folytatnak mind az integrációs intézmény dolgozóival, mind a szülőkkel.

4. Amennyiben szükség van rá, felveszik a kapcsolatot a helyi, illetve országos intézményekben dolgozó szakemberekkel.

5. A közvetlen segítségnyújtás mellett biztosítanak szakmai segédanyagokat az integrációs intézmény és a szülők számára.

6. Hazai és külföldi szakirodalmat gyűjtenek, tanulmányoznak saját munkájuk fejlesztése érdekében.

7. A fejlesztő munkához szükséges eszközöket elkészítik, illetve beszerzik.

8. A gyermekek adatairól és fejlődéséről adminisztrációt vezetnek.

9. Igyekeznek minél több helyen tanácsadást is beindítani. Ennek célja a még fel nem kutatott mozgáskorlátozott gyermekek megkeresése, mozgás- és egyéb feladatok kidolgozása, egyéni kezelés végzése, a szülők tájékoztatása – ha szükséges – jogairól és lehetőségeikről, és végül utógondozást is vállalnak.

Az OUSZSZ szakemberei 1992. novemberéig 55 mozgáskorlátozott gyermekkel foglalkoztak rendszeresen, a tanácsadásokon pedig 21 gyermeknek és családjának adtak és adnak segítséget.

Az ellátott gyermekek legnagyobb része ICP-s, ennek több fajtája is előfordul.

A petyhüdt bénulást okozó kórformák közül a DMP és a spina bifida található meg.

A tanácsadáson kezelték legnagyobb része szintén ICP-s. További adatainkból megfigyelhető, hogy a gyermekekkel már foglalkoztak-e az integrációs intézménybe kerülésük előtt is. Főként a budapestiek és a Budapest környékiek vettek részt előzőleg fejlődésneurológiai, konduktív pedagógiai és gyógytorna foglalkozásokon.

A gyermekek mozgásállapota viszonylag jó, a legtöbbjük képes önálló helyváltoztatásra, az önkiszolgálásban nem kell sokat segíteni.

Sok gyereknek van társuló fogyatékosága, főként látászavar. Az integrációs intézményekbe jelenleg az enyhe sérült mozgáskorlátozottak kerülnek. A tárgyi és személyi feltételek biztosításával a súlyosabban mozgássérült gyermekek is beilleszthetők lennének az épek közösségeibe.

Az OUSZSZ tevékenysége jelenleg még kísérleti jellegű, ezért messzemenő következtetéseket még nem lehet levonni.

Úgy gondoljuk, ezt a feladatot hosszú távon nem egy alapítványnak kell megoldania.

Tervünk, hogy a már működő szolgálat munkájának minőségét javítsuk és modell értékű programot készítsünk, amelyet állami feladatként szeretnénk elfogadtatni.

Ábrahámné Györök Margit –
Lénártné Csillik Enikő – Paál Éva –
Ujvári Erzsébet

Évzáró munkaértekezlet

Befejezte tanévét az a virtuális tantestület, mely országszerte művelődési minisztériumi támogatással – az Iskolapolgár Alapítvány keretei között – szervezte és vezette a pedagógusok ún. 120 órás továbbképző tanfolyamát az Iskolai demokrácia – állampolgári nevelés témakörben. A tanfolyamvezető pedagógusok, szociológusok arról egyeztek meg az évzáró beszélgetésen, hogy a munka hatékonyságának javítása érdekében rendszeres tananyagokat és taneszközöket dolgoznak ki a tárgykörben.

A képzés 1995 őszén újra indul.

Az Iskolapolgár Alapítvány újabb kiadványokkal segíti a tájékozódást. Sajtó alatt áll Miksa Lajosnak bizarr című Házirendszerváltás című kötete – az iskolai házirendek két nemzedékét hasonlítja össze a szerző, valamint Janusz Korczak újabb meghatározó munkája: A gyermek joga a tiszteletre címmel.

Évzáró gála országszerte

Első tanévét zárta a budapesti Almássy téren működő Elő-Tér Művészeti Iskola. Az iskola programját egyébként az Iskolakultúra olvasói

Weber Péter tanulmányából ismerhetik. A záróelőadáson bemutatkozott a néptánc és a modern tánc tanszak, a dráma-osztály pedig operarapódiát mutatott be nagy sikerrel a Sevillai borbély motivumaira.

A martonvásári Szivárvány Együttes – a helyi művészeti iskola néptáncsoportja – is ünnepi bemutatóval zárta az évet.

A 12 évfolyamos komplex iskolák is ünnepeltek, a salgótarjáni Petőfi Iskola egyenesen fennállásának 125. évfordulóját köszöntötte, a békéscsabai Madách utcai iskola művészeti csoportjainak diszbemutatójára a Gyermeknap kínált alkalmat.

Ünnepi napokkal kezd a nyarat a fővárosi Garabonciás Együttes, a Barcsay Iskola – sikeres jótékonyági est után, melynek Jancsó Miklós volt diszvendége – képzőművészeti-néprajzi táborba vonul, Zalába.

Lapunk zártakor kezdődtek meg a IV. Európai Ifjusági Zenekari Találkozó eseményei. A nagyszabású program méltó protokolláris figyelemben is részesült. Valóban az ifju Európa muzsikál e napokban a főváros koncerttermeiben.

Gyerekek fóruma

Két osztályvezető – a miniszterelnöki hivatalból illetve a Népjóléti Minisztériumból – egy szóvivő – a MASZOSZtól –, egy újságíró és egy kutató, végül egy országgyűlési képviselő fogadta el a gyermekmozgalmak meghívását gyermeknap i ifjúságpolitikai fórumra Csillebércre, a gyermeknapon – a Művelődési és Közoktatsi Minisztérium nem küldött képviselőt.

A találkozót a gyermekmozgalmak példás együttműködése jellemezte. Jelen voltak és kérdésekkel bombázták a válaszáadásra vállalkozókat a vendéglátó uttorók mellett valamennyi cserkészszervezet gyerekei, a 4H-sok, a Gyermekbarátok, a Fiatal Sasok, a Települési Gyermekönkormányzatok képviselői.

Holt költők társasága

A nagyszerű, legendás film most a – Hermi na Könyvkiadó jóvoltából – a könyvpiacra is megjelent. Olvasható, azoknak, akik látták a filmet, felidézi a meghatározó élményeket, az iskolai szabadság vagy rabság örök dilemmáját.